

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра цивільного процесу

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Міжнародний цивільний процес»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»/293

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 14 с.

Розробники:

Рожнов Олег Вікторович, доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу

(протокол № 1 від 13.09.2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу

(протокол № 9 від 08.06.2022 р.)

Завідувач кафедри: Костянтин Володимирович Гусаров, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародний цивільний процес
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Рожнов Олег Вікторович, канд.юрид.наук, доцент кафедри цивільного процесу
Контактний телефон	050-902-77-55
Е-mail	о.в. rozhnov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародний цивільний процес» входить в освітньо-професійну програму «Право» за другим (магістерський) рівнем вищої освіти як навчальна дисципліна за вибором студента і спрямована на формування фахових компетентностей в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє набуттю майбутніми фахівцями знання внутрішнього процесуального законодавства та міжнародних договорів, практик його застосування в діяльності національних судів щодо розгляду цивільних справ з іноземним елементом і вирішенні окремих процесуальних питань

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування знань про правове регулювання порядку здійснення правосуддя у цивільних справах в яких присутній іноземний елемент та основних умінь по застосуванню цивільного процесуального законодавства та міжнародних договорів з питань цивільного процесу за участю України.

Завдання

- формування системи теоретичних знань про місце норм міжнародного цивільного процесу в системі права;
- опанування існуючих доктринальних підходів до системи принципів міжнародного цивільного процесу;
- проаналізувати цивільно-процесуальний статус іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, як учасників судового процесу;
- здійснити системний аналіз норм міжнародних договорів, які регулюють міжнародну підсудність судам України справ з іноземнім елементом;
- з'ясувати порядок і процедуру звернення із судовими дорученнями до компетентних органів іноземних держав у цивільному процесі України;
- визначити характерні риси та особливості визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Цивільний процес», «Судочинство в господарських судах»

Кореквізити: «Право міжнародних договорів», «Ведення міжнародних переговорів»

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти *

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД	Аналізувати взаємодію принципів міжнародного цивільного процесу з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів
-------	---

1	функціонування права.
РН НД 2.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів, що виникають у зв'язку з вирішенням спорів у сфері приватноправових відносин з іноземним елементом
РН НД- 3.	Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів цивільного процесуального права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
РННД- 4	Обґрунтовувати правову позицію щодо підсудності судам України справ з іноземним елементом.
РННД- 5	Аналізувати природу та зміст угоди сторін про зміну міжнародної підсудності
РН НД- 6	Демонструвати розуміння процесуальної правоздатності і дієздатності іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, як учасників судового процесу
РН НД- 7	Здійснювати порівняльно-правовий аналіз способів встановлення судом судом інформації про право, яке підлягає застосуванню
РН НД- 8	Використовувати знання і розуміння способів вручення документів компетентним органом іноземної держави при виконанні судового доручення
РН НД- 9	Демонструвати навички підготовки проєктів процесуальних документів при розгляді цивільних справ з іноземним документом
РН НД- 10	Розкривати особливості законодавчого регулювання порядку визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні
РН НД- 11	Визначати та диференціювати основні процедури легалізації рішення на території іноземної держави в залежності від рівня правового та соціально-економічного співробітництва між державами
РН НД- 12	Розвивати і застосовувати альтернативні форми вирішення спорів обтяжених іноземним елементом

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	

1	Природа міжнародного цивільного процесу та його джерела.	Тема 1. Природа міжнародного цивільного процесу та його джерела.	8
2	Принципи міжнародного цивільного процесу.	Тема 2. Принципи міжнародного цивільного процесу.	8
3	Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	Тема 3. Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	8
4	Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	Тема 3. Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	16
5	Особливості провадження цивільних справ з іноземним елементом.	Особливості провадження цивільних справ з іноземним елементом.	8
6	Докази та доказування в цивільних справах з іноземним елементом	Докази та доказування в цивільних справах з іноземним елементом	8
7	Судова взаємодопомога в межах міжнародного цивільного процесу.	Судова взаємодопомога в межах міжнародного цивільного процесу.	8
8	Розгляд справ з іноземним елементом спеціальними судами та альтернативні способи вирішення спорів.	Розгляд справ з іноземним елементом спеціальними судами та альтернативні способи вирішення спорів.	8
9	Визнання та виконання рішень	Визнання та виконання рішень	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Природа міжнародного цивільного процесу та його джерела.	Природа міжнародного цивільного процесу та його джерела.	110
2	Принципи міжнародного цивільного процесу.	Принципи міжнародного цивільного процесу.	
3	Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	Правове становище іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі	

4	Міжнародна підсудність	Міжнародна підсудність	
5	Особливості провадження цивільних справ з іноземним елементом.	Особливості провадження цивільних справ з іноземним елементом.	
6	Докази та доказування в цивільних справах з іноземним елементом	Докази та доказування в цивільних справах з іноземним елементом	
7	Судова взаємодопомога в межах міжнародного цивільного процесу.	Судова взаємодопомога в межах міжнародного цивільного процесу.	
8	Розгляд справ з іноземним елементом спеціальними судами та альтернативні способи вирішення спорів.	Розгляд справ з іноземним елементом спеціальними судами та альтернативні способи вирішення спорів.	
9	Визнання та виконання рішень	Визнання та виконання рішень	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти.

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. No 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Декларація про державний суверенітет України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
4. Закон України «Про міжнародні договори України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
6. Закон України «Про міжнародне приватне право». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
7. Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1994 р. N 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-94-%D0%BF#Text>
8. Transnational civil procedure – formulation of regional rules URL: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/work-programme?id=1625>
9. From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure http://www.europeanlawinstitute.eu/projects/current-projects-contd/article/from-transnational-principles-to-european-rules-of-civil-procedure/?tx_ttnews%5BbackPid%5D=137874&cHash=30981e5bc9618fbff47b45f915463642..

10. Initial report on the ELI-UNIDROIT 1st Exploratory Workshop
[URL:http://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Projects/ELI-UNIDROIT_Workshop_initial_report.pdf](http://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Projects/ELI-UNIDROIT_Workshop_initial_report.pdf)..

11. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах. Гаазька конференція з МПП; Конвенція, Міжнародний документ від 15.11.1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_890

12. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах. Конвенція, Міжнародний документ від 18.03.1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_922

13. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах; Конвенція, Міжнародний документ від 22.01.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009

14. Європейська конвенція про інформацію щодо іноземного законодавства. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 07.06.1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112

15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

16. Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 31.10.1992 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156_014

17. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/616_174

18. Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 07.07.1993 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/440_002

19. Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 13.12.1993 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/498_604

20. Договір між Україною і Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 15.02.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/233_659

21. Договір між Україною і Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 09.01.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/268_542

22. Договір між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 23.05.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/428_627

23. Договір між Україною і Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 27.06.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/496_001

24. Договір між Україною і Республікою Узбекистан про правову допомогу і правові відносини у цивільних і сімейних справах від 19.02.1998 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/860_013

25. Договір між Україною та Соціалістичною Республікою В'єтнам про правову допомогу і правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 06.04.2000 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/704_050

26. Договір між Україною та Республікою Македонія про правову допомогу в цивільних справах від 10.04.2000 р. [Електронний ресурс] -

Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/807_010

27. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво у цивільних справах від 23.11.2000 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/792_600

28. Договір між Україною і Чеською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних справах від 28.05.2001 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/203_018

29. Договір між Україною та Угорською Республікою про правову допомогу в цивільних справах від 02.08.2001 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/348_026

30. Договір між Україною і Румунією про правову допомогу та правові відносини в цивільних справах від 30.01.2002р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/642_029

31. Угода між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах від 02.07.2002 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/300_013

32. Договір між Україною і Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу в цивільних і кримінальних справах від 27.03.2003р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192_021

33. Договір між Україною та Корейською Народно-Демократичною Республікою про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах від 13.10.2003р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/408_012

34. Договір між Україною та Ісламською Республікою Іран про правові відносини та правову допомогу у цивільних і кримінальних справах від 11.05.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/364_026

35. Договір між Україною та Республікою Болгарія про правову допомогу в цивільних справах від 21.05.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/100_056

36. Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах від 06.09.2004 р [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196_008

37. Мінська Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text

38. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності 1992 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076#Text

39. Конвенція про вирішення арбітражним шляхом цивільно-правових спорів, що впливають з відносин економічного і науково-технічного співробітництва 1972 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_570#Text

40. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1994 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text

41. Нью-Йоркська Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070#Text

42. Європейська Конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_069#Text

43. Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень <https://kac.com.ua/ua/media/konventsiya-pro-viznannya-ta-vikonannya-inozemnih-sudovih-rishen>

44. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» No 12 від

24.12.1999. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99>

45. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» No 12 від 24.12.1999. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99>

Література:

Основна література:

1. Цивільне судочинство в Україні: основні засади та інститути: монографія / за ред. В.В. Комарова. Харків.: Право, 2016. 848 с.;
2. O Drozdov, O Rozhnov, V Mamnitskyi ‘Mediation and Court in Ukraine: Perspectives on Interaction and Mutual Understanding’ 2021 3(11) *Access to Justice in Eastern Europe* 181–190. DOI: 10.33327/AJEE-18-4.3-n000082 ;
3. O Rozhnov. Towards timely justice in civil matters amid the covid-19 pandemic *ACCESS TO JUSTICE IN EASTERN EUROPE*, ISSUE NO. 2/3(7)/2020
4. Serhij, Kravtsov (Serhij, Kravtsov) ; Serhii, Vlasenko (Serhii, Vlasenko) ; Oleh, Rozhnov (Oleh, Rozhnov) ; Malinovska, Iryna (Malinovska, Iryna). Legal procedure in roman law and its reflection in modern civil procedure, Volume39, Issue71, Page 921-941, 2021p.
5. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів : компендіум / [В. В. Комаров, І. О. Ізарова, С. О. Кравцов та ін.] ; за заг. ред. В. В. Комарова. – Харків : Право, 2020. – 668 с.;
6. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков В.В. Комаров В.В., І.В.Яковюк та ін.];за заг. ред. Є.М.Білоусова, І.В.Яковюка. – Харків : Право, 2020. – 408 с.;
7. Кравцов С. О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні

суди: монографія. Харків: Право, 2014. 232 с.;

8. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 1352 с.;

9. Цувіна, Т. А. Визнання та виконання рішень іноземних судів у цивільних справах у контексті практики Європейського суду з прав людини. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 138. С. 29–42.;

Додаткова література

1. Дракохруст Т. В. Особливості правової регламентації законодавства України у сфері захисту прав іноземців та осіб без громадянства. // *Юридичний науковий електронний журнал*. No1. 2017. С. 190-193.;

2. Izarova I., Korotenko T. Prevention of Procedural Rights Abuse: A New Experience of Ukrainian Judges. *Polski Proces Cywilny*. 2019. Nr. 1. P. 24–33.

3. Ізарова, Ірина Олександрівна. Теоретичні засади цивільного процесу Європейського Союзу : монографія / І. О. Ізарова ; М-во освіти і науки України. - Київ : Дакор, 2015. - 335 с;

4. Васильєв, С. В. Порівняльний цивільний процес: підручник. К. : Правова єдність : Алерта, 2015. 352 с;

5. Korotenko T., Titov M., Simplified Action Proceeding: New Experience. Generalization of court practice: A Case Study of Obolonskyi District Court of Kyiv. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2018. Iss. No .1. P. 62–71.

6. Коротенко Т. Судові витрати, пов'язані з виконанням судових доручень, звернених до компетентних органів іноземних держав. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2020. Вип. 1 (112). С. 23–26.

7. Коротенко Т. Ф. Міжнародна судова допомога в контексті нової диференціації проваджень цивільного судочинства. *Вісник Київського*

національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2018. Вип. 2 (107). С. 43–47.

8. Коротенко Т. Ф. Особливості отримання доказів за кордоном у цивільному процесі України. Часопис Київського університету права. 2016. № 2. С. 214–218.

9. Косовський Л. М. Судочинство у цивільних справах з іноземним елементом: монографія. Харків. Право, 2017. 300 с.;

10. Михайлів М. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах як джерело правового регулювання спадкування за заповітом у міжнародному приватному праві. // *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 229–233.

11. Пасайлюк І. В. Іноземці та особи без громадянства як треті особи в цивільному судочинстві України. // *Часопис Київського університету права*. 2017. № 2. С. 145-150.;

12. Пасайлюк І. В. Особливості участі іноземців та осіб без громадянства як сторін у цивільному процесі України. // *Підприємництво, господарство і право*. № 8. 2017. С. 45- 50.;

13. Порівняльний цивільний процес : навчально-методичний посібник / Т. В. Заварза, С. М. Бервено, Л. В. Новікова, К. М. Тоцька. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 156 с.;

14. Ханик-Посполітак, Роксолана. Європейські принципи створення та діяльності інститутів альтернативних способів вирішення спорів / Р. Ханик-Посполітак // *Юридичний журнал*. - 2015. - N 7/8. - С. 73-76;

15. Черняк Ю. В. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу з розгляду сімейних спорів: Монографія / Ю. В. Черняк. – К. : Алерта, 2018. – 388 с.;

16. Черняк, Юлія. Принципи міжнародного цивільного процесу (із коментарем) / Ю. Черняк, О. Білоус // *Юридичний журнал*. - 2015. - N 7/8. - С. 12-32.

Інтернет-ресурси:

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» -
<http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного процесу <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/57-kafedra-czivilnogo-proczesu.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «міжнародний цивільний процес» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка

індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34